

**Starostwo Powiatowe w Kraśniku
Aleja Niepodległości 20
23-204 Kraśnik**

W odpowiedzi na pismo znak: Br.0002.6.2024 z dnia 07.10.2024 r. dotyczące udzielenia informacji, na temat „działalności i planowanych przedsięwzięciach Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa”, tutejszy Oddział niniejszym przedstawia stosowne informacje.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa powstał dnia 1 września 2017 r. wykonując zadania na podstawie ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2024 r., poz. 700), łącząc zadania, które do tej pory realizowała Agencja Nieruchomości Rolnych oraz Agencja Rynku Rolnego.

Do najważniejszych zadań Wydziału Kształtowania Rolnego i Gospodarowania Zasobem należą:

1. Tworzenie warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu WRSP, restrukturyzacja oraz prywatyzacja mienia Skarbu Państwa użytkowanego na cele rolnicze, a także tworzenie oraz poprawa struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych. W Zasobie WRSP wg. stanu na dzień 30.09.2024 r. pozostaje 32 453 ha gruntów (w powiecie kraśnickim 155,8955 ha, w tym, w dzierżawie 27,4263 ha, w innym zagospodarowaniu 1,781 ha, pozostające do rozdysponowania 126,6882 ha). Jednocześnie Oddział realizując zadania nałożone przez ustawę o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, prowadzi prace zmierzające do rozdysponowania posiadanego Zasobu poprzez przekazanie w dzierżawę, uzasadnione przekazanie gruntów na rzecz samorządów oraz sprzedaż.

W 2024 r. w Krajowym Ośrodku zostało zorganizowanych 1241 przetargów, na łączną pow. 1 982,226 ha, w tym:

- przetargi na dzierżawę 714 o łącznej pow. 1 663,1503 ha, z tego ograniczone 189 łącznej pow. 1 111,2585 ha, nieograniczone 525 łącznej pow. 551,8918 ha;
- przetargi na sprzedaż 527 o łącznej pow. 319,0757 ha, w tym ograniczone 40 łącznej pow. 62,2825 ha, nieograniczone 487 o pow. 256,7932 ha.

Z terenu powiatu kraśnickiego odbyło się 11 przetargów – 5 na sprzedaż o pow. 2,3600 ha oraz 6 przetargów na dzierżawę na łączną powierzchnię 4,6368 ha.

W tym miejscu pragniemy szerzej omówić realizację zadań wynikających z **ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego**. Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego z dnia 11 kwietnia 2003 r. (Dz. U. 2024 roku, poz.

423 ze zm.) – zwana dalej „UKUR” została wprowadzona w celu ochrony gruntów rolnych, a także w celu tworzenia i wzmocnienia gospodarstw rodzinnych. Zwiększyła również szanse rolników w dostępie do państwowej ziemi rolnej.

Nabywcą nieruchomości rolnych mogą być co do zasady wyłącznie rolnicy indywidualni, którzy w wyniku transakcji będą posiadali nie więcej niż 300 ha użytków rolnych. Jeżeli nabywana nieruchomość rolna albo jej część ma wejść w skład wspólności majątkowej małżeńskiej wystarczające jest, gdy rolnikiem indywidualnym jest jeden z małżonków. W praktyce oznacza to, że jeśli osoba nie spełnia definicji rolnika indywidualnego ujętej w przedmiotowej ustawie, a chce nabyć nieruchomość rolną o powierzchni większej lub równej 1,0000 ha oraz łączna powierzchnia użytków rolnych nie przekroczy 300 ha, winna wystąpić z wnioskiem do Krajowego Ośrodka o uzyskanie takiej zgody w formie decyzji administracyjnej. Natomiast w przypadku gdy osoba fizyczna lub osoba prawna chce nabyć nieruchomość rolną o powierzchni od 0,3000 ha do 0,9999 ha, a nie spełnia przesłanek wynikających z ustawy pozwalających na obrót poza jej reżimami co do zasady zostanie sporządzona umowa warunkowa sprzedaży, a Krajowemu Ośrodkowi będzie przysługiwało prawo pierwokupu takiej nieruchomości.

Na koniec września 2024 roku do Krajowego Ośrodka w Lublinie wpłynęło 1599 aktów warunkowych sprzedaży, oraz 308 zawiadomień o przysługującym KOWR prawie nabycia nieruchomości rolnych na łączną pow. 1857,7420 ha. Realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego Krajowy Ośrodek w 2024 roku złożył oświadczenie woli łącznie w 17 przypadkach o wykonaniu prawa pierwokupu oraz prawa nabycia, na ogólną powierzchnię 104,6728 ha.

Poza wspomnianymi umowami warunkowymi, w stosunku do których przysługuje Krajowemu Ośrodkowi prawo pierwokupu oraz nabycia, ustawa reguluje również obrót nieruchomościami rolnymi poprzez wydawanie decyzji administracyjnych wyrażających zgody na nabycie nieruchomości rolnych przez osoby nie będące rolnikami indywidualnymi.

Do końca września 2024 roku do Oddziału Terenowego KOWR wpłynęło 645 wniosków o wydanie decyzji administracyjnych na nabycie nieruchomości rolnych w trybie art. 2a ust 4 UKUR, z czego wydano 581 decyzji (na pow. 2224,9796 ha): 536 pozytywnych (1898,9842 ha), 4 negatywne (231,3761 ha), 41 umorzono (231,3761 ha).

Zgodnie z naczelną zasadą UKUR nabywca nieruchomości rolnej jest obowiązany prowadzić gospodarstwo rolne, w skład którego weszła nabyta nieruchomość rolna, przez okres co najmniej 5 lat od dnia nabycia przez niego tej nieruchomości, a w przypadku osoby fizycznej prowadzić to gospodarstwo osobiście. W tym okresie nabyta nieruchomość rolna nie może być zbyta ani oddana w posiadanie innym podmiotom bez zgody Dyrektora Generalnego KOWR. Od powyższej zasady ustawodawca przewidział pewne wyjątki – obowiązki nabywcy nieruchomości rolnej nie znajdują zastosowania w stosunku do nieruchomości rolnych szczegółowo wymienionych w art. 2b ust. 4 UKUR. Przepisy ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego – poza wyjątkami tam określonymi – nakładają na nabywcę nieruchomości rolnej nabytej pod rządami tej ustawy m.in. określone ograniczenia. Przepisy ustawy w powyższym zakresie stosuje się odpowiednio także do nabywcy udziału we współwłasności nieruchomości rolnej oraz do nabywcy prawa użytkowania wieczystego nieruchomości rolnej (albo udziału w użytkowaniu wieczystym takiej nieruchomości).

Wszelkie nieruchomości rolne o powierzchni od 0,3000 ha nabyte po 1 maja 2016 roku na rynku prywatnym są objęte 5 letnim zakazem zbywania, a nieruchomości od 1,0000 ha dodatkowo nakazem rolniczego

użytkowania przez ten okres (art. 2b ust. 1 i 2 UKUR) Krajowy Ośrodek w ramach ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego co roku przeprowadza około 100 kontroli, sprawdzając czy „nowi” właściciele wywiązują się z obostrzeń nałożonych przedmiotową ustawą.

Stosownie natomiast do przepisów art. 2b ust. 3 UKUR, Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, na wniosek nabywcy nieruchomości rolnej (*czyli aktualnego właściciela*), wyraża zgodę, w drodze decyzji administracyjnej, na dokonanie czynności, o których mowa w ust. 2, przed upływem okresu 5 lat od dnia przeniesienia własności tej nieruchomości, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem nabywcy nieruchomości rolnej (*tj. wnioskodawcy*) lub interesem publicznym.

Z dniem 1 września 2024 roku wnioski o wyrażenie zgody na wcześniejsze zbycie nieruchomości lub oddanie jej w posiadanie innym podmiotom (*tj. zgody, o której mowa w art. 2b ust. 3 ustawy*) dotyczące powierzchni poniżej 1 ha rozpatrywane są przez oddziały terenowe KOWR, właściwe ze względu na położenie nieruchomości będącej przedmiotem wniosku.

Co do zasady, wskazane wyżej ograniczenie w „zbywaniu” nieruchomości w okresie 5 lat od dnia jej nabycia - należy rozumieć jako brak swobody w dokonywaniu w tym czasie czynności prawnych, na podstawie których nastąpić miałyby przeniesienie własności nieruchomości rolnej (np. zawarcie umowy sprzedaży, zamiany, darowizny, wniesienia aportem do spółki itp.). Wspomniane ograniczenie dotyczy także przypadków, w których do przeniesienia własności nieruchomości nabytej pod rządami tej ustawy miałyby dojść również w następstwie: orzeczenia sądu albo organu administracji publicznej, a także innego zdarzenia prawnego.

Przez ograniczenie w „oddawaniu nieruchomości w posiadanie innym podmiotom” przez okres 5 lat od dnia jej nabycia – należy rozumieć zakaz przekazywania takiej nieruchomości do faktycznego władania innym osobom na podstawie jakichkolwiek tytułów (np. w dzierżawę, użyczenie, do użytkowania).

Ograniczeniom wskazanym w art. 2b ust. 2 ustawy podlegają określeni nabywcy nieruchomości rolnych, którzy nabyli te nieruchomości pod rządami tej ustawy, a od dnia tego nabycia nie upłynęło jeszcze 5 lat.

Wprowadzając powyższe ograniczenia ustawodawca jednocześnie określił zamknięty katalog wyjątków w tym zakresie. Ustawowe wyjątki określone zostały w art. 2b ust. 4 ustawy.

2. KOWR Oddział w Lublinie sprawuje nadzór właścicielski nad rozdysponowanymi nieruchomościami. W wyniku analizy rynku, współpracy z organizacjami zrzeszającymi rolników oraz samorządami dokonujemy restrukturyzacji gospodarstw wielkopowierzchniowych. Oddział przeprowadza przetargi ograniczone na dzierżawę gruntów, które „wróciły” do Zasobu WRSP w wyniku restrukturyzacji wielkoobszarowych gospodarstw rolnych po zlikwidowanych PGR-ach. Przedmiotowe grunty zostają skierowane do rolników indywidualnych na powiększenie lub tworzenie gospodarstw rodzinnych.

3. Należałoby również wspomnieć o nieodpłatnym przekazaniu gruntów Zasobu na rzecz jednostek samorządu terytorialnego wynikającego z ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 589 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 24 ust. 5 pkt. 1 lit. c ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa Krajowy Ośrodek może, w drodze umowy, nieodpłatnie przekazać na własność nieruchomości wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa **na cele służące wykonywaniu zadań**

realizowanych przez te jednostki – pod warunkiem, że jest to zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, miejscowego planu rewitalizacji, ostateczną decyzją o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a w przypadku braku miejscowego planu lub ostatecznej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – z ustaleniami planu ogólnego gminy. Warto także zaznaczyć, iż przypadku nieruchomości o powierzchni co najmniej 2 ha nieodpłatne przekazanie może nastąpić jedynie za uprzednią zgodą ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Warunkiem niezbędnym dla pozytywnego rozpatrzenia wniosku o nieodpłatne przekazanie gruntów ZWRSP jest więc zgodność ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, miejscowego planu rewitalizacji, ostatecznej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu lub planem ogólnym gminy z celem, jaki gmina zamierza na tej nieruchomości realizować. Zaznaczyć należy również, iż cel ten musi być realizowany w ramach zadań własnych gminy w zakresie opisanym w ww. ustawie.

Składając wniosek o nieodpłatne przekazanie jednostka samorządu terytorialnego winna odpowiednio go uzasadnić, ponadto wskazać na niemożność realizacji planowanych zamierzeń w oparciu o grunty własne jednostki. W przypadku kiedy jednostka samorządu w ciągu 10 lat od nabycia nie wykorzysta jej na cele na jakie została przejęta określone w umowie, lub przed upływem 10 lat od dnia nabycia zbędzie lub przeznaczy tą nieruchomość na inne cele niż określone w umowie Krajowy Ośrodek występuje z żądaniem zwrotu aktualnej wartości pieniężnej tej nieruchomości, ustalonej według zasad określonych w art. 30 ust. 1 ww. ustawy. Zgodnie z art. 24 ust. 5c pkt 3 Krajowy Ośrodek może odstąpić od żądania, o którym mowa powyżej, w przypadku gdy nastąpi zwrot do Zasobu nieruchomości będącej przedmiotem nieodpłatnego przekazania.

Nieodpłatne przeniesienie własności nieruchomości na rzecz jednostek samorządu terytorialnego odbywa się również w trybie przepisów art. 24 ust. 5 c ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, zgodnie z którym Krajowy Ośrodek może, w drodze umowy, nieodpłatnie przekazać nieruchomości wchodzące w skład Zasobu, zajęte pod **drogi gminne, powiatowe i wojewódzkie oraz grunty faktycznie wykorzystywane jako drogi**. KOWR może przekazać również inne grunty z przeznaczeniem na te cele, pod warunkiem że jest to zgodne z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, miejscowego planu rewitalizacji, miejscowego planu odbudowy lub ostateczną decyzją o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a w przypadku braku miejscowego planu lub ostatecznej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – z ustaleniami planu ogólnego gminy.

4. Przypomnieć należy, iż wejście w życie przepisów ustawy z dnia 17.09.2021 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw wprowadziło zmiany w ustawie z dnia 19.10.1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. I tak art. 39 ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 19.10.1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa w związku z art. 2 ustawy z dnia 17.09.2021 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw wskazuje na możliwość bezprzetargowego wydzierżawienia gruntów Zasobu na cele budowy, modernizacji lub rozbudowy urządzeń lub instalacji związanych z **wytwarzaniem energii elektrycznej** określonym ustawowo podmiotom tj. spółkom kapitałowym: „... Nieruchomość jest wydzierżawiana spółkom kapitałowym, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw aktywów państwowych oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych

prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2173 ze zm.), w celu budowy, modernizacji lub rozbudowy urządzeń lub instalacji związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej, zapewniających bezpieczeństwo i podtrzymujących funkcjonalność mienia ujawnionego w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, o którym mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 poz. 122 z 2024 poz. 834 ze zm.)”.

Do najważniejszych zadań Wydziału Rozwoju Rynków Rolnych KOWR należy:

1. „Program dla szkół” to unijny projekt będący kontynuacją dwóch programów: „Mleko w szkole” oraz „Owoce i warzywa w szkole”. W ramach programu producenci regularnie dostarczają dzieciom owoce, warzywa oraz mleko i przetwory mleczne. Głównym celem programu jest trwała zmiana nawyków żywieniowych dzieci poprzez zwiększenie udziału owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych w ich codziennej diecie, upowszechnienie wiedzy o zdrowej, zbilansowanej diecie, a także przeciwdziałaniu marnotrawienia żywności.

Program w Polsce finansowany jest ze środków Unii Europejskiej oraz budżetu krajowego. Łączny budżetu programu na rok szkolny 2024/2025 wynosi ponad 248,11mln zł, w tym 110,01 mln zł z budżetu UE oraz 138,1 mln zł z budżetu krajowego.

Uczniowie klas I-V szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia oraz klas I - II ogólnokształcących szkół baletowych bezpłatnie otrzymują owoce i warzywa, tj.: jabłka, gruszki, śliwki (w I semestrze), truskawki (w II semestrze), marchewki, rzodkiewki, paprykę słodką (w I semestrze), kalarepę, pomidorki oraz soki owocowe, a także produkty mleczne, tj.: mleko bez dodatków smakowych, serki twarogowe, jogurty naturalne, kefir naturalny i maślanekę naturalną. Każdą porcję (porcja składa się z jednego owocu albo jednego warzywa albo jednego soku owocowego/przecieru owocowego/zagęszczonego przecieru owocowego) udostępnia się dzieciom innego dnia, zaś truskawki, śliwki, paprykę słodką udostępnia się dzieciom w tym samym dniu, w którym zostały dostarczone do szkoły podstawowej.

W woj. lubelskim (na podstawie informacji z Kuratorium Oświaty) funkcjonuje około 950 szkół podstawowych, z czego: w roku szkolnego 2023/2024 umowy na nieodpłatne dostawy owoców, warzyw i mleka oraz przetworów mlecznych podpisało 789 szkół podstawowych tj. 83 % wszystkich szkół z woj. lubelskiego.

Do lubelskich szkół porcje owoców i warzyw oraz mleko i przetwory mleczne dostarcza 6 zatwierdzonych dostawców.

2. Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, polegające na udzielaniu pomocy rolnikom aktywnym zawodowo, którzy uczestniczą w unijnych i krajowych systemach jakości oraz wytwarzają produkty przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi. O przyznanie pomocy może ubiegać się producent wytwarzający produkty:

- a) których nazwy zostały wpisane do rejestru gwarantowanych tradycyjnych specjalności, lub rejestru chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych,
- b) objęte systemem rolnictwa ekologicznego,
- c) objęte systemem ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych wyrobów winiarskich,

- d) integrowanej produkcji roślin,
- e) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Jakość Tradycja”,
- f) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Quality Meat Program”,
- g) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Pork Quality System”,
- h) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Quality Assurance for Food Products” – „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej”
- i) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Quality Assurance for Food Products” – „Kulinarne mięso wieprzowe”
- j) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Quality Assurance for Food Products” – „Wędliny”.

Pomoc jest udzielana w formie refundacji poniesionych kosztów: kontroli po której wydawany jest stosowny certyfikat, składki na rzecz grupy producentów, zakupu specjalistycznych publikacji, zakupu pułapek feromonowych, barwnych i lepowych w przypadku IP.

Wysokość pomocy uzależniona jest od systemu jakości w którym uczestniczy rolnik:

- a) 3 200 zł - w przypadku wytwarzania produktów wpisanych do rejestru gwarantowanych tradycyjnych specjalności, rejestru chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych, systemu ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych wyrobów winiarskich,
- b) 3 000 zł – w przypadku systemu rolnictwa ekologicznego,
- c) 2 750 zł – w przypadku systemu integrowanej produkcji roślin,
- d) 1 470 zł – w przypadku systemu „Jakość Tradycja”,
- e) 2 386 zł – w przypadku systemu „Quality Meat Program”,
- f) 1 700 zł – w przypadku systemu jakości „Pork Quality System”,
- g) 2 000 zł – w przypadku systemu jakości „Quality Assurance for Food Products”.

W ramach Poddziałania 3.1-„Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” objętego programem PROW na lata 2014-2020 łącznie z ośmiu naborów otrzymaliśmy 431 wniosków o pomoc z czego wydano 333 decyzje przyznające pomoc. Każdy producent, który otrzymał decyzję przyznającą pomoc może składać wnioski o płatność przez kolejne 5, 4 lub 3 lata. Dotychczas wpłynęło 840 wniosków o płatność z czego wydano 759 decyzji przyznających płatność.

3. Przyjmowanie deklaracji i rozliczanie wpłat na fundusze promocji produktów rolno-spożywczych.

Ustawa z 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1496) utworzyła poniższe fundusze:

- fundusz promocji mięsa wieprzowego,
- fundusz promocji mięsa wołowego,
- fundusz promocji mięsa końskiego,
- fundusz promocji mięsa owczego,
- fundusz promocji ziarna zbóż i przetworów zbożowych,
- fundusz promocji owoców i warzyw,
- fundusz promocji mięsa drobiowego,
- fundusz promocji ryb.

- fundusz roślin oleistych.

Oddziale Terenowym w Lublinie zarejestrowanych jest ok 2500 kontrahentów. Podmioty zobowiązane są do naliczania, pobierania i przekazywania wpłaty na rzecz danego funduszu promocji produktów rolno-spożywczych składają deklaracje kwartalnie, rocznie wpływa około 4500 deklaracji. Każdego roku przeprowadzane są kontrole wytypowanej grupy podmiotów w zakresie poprawności wywiązywania się z ustawowych obowiązków wpłat na fundusze promocji.

4. Monitorowanie i nadzór nad uprawą tytoniu oraz produkcją i zbyciem surowca tytoniowego.

W dniu 15 grudnia 2017 r. weszła w życie Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych, nakładająca na KOWR obowiązek realizacji zadań w zakresie monitorowania i nadzoru nad uprawą tytoniu oraz produkcją i zbyciem surowca tytoniowego w Polsce. Producent surowca tytoniowego, wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego zobowiązany jest przekazać do Dyrektora Oddziału Terenowego KOWR *Informację o produkcji i zbyciu surowca tytoniowego* do 15 maja każdego roku kalendarzowego. Informacja zawiera dane dotyczące m.in.: powierzchni uprawy poszczególnych grup odmian tytoniu w roku poprzednim i bieżącym, zawartych umów zbycia surowca tytoniowego w roku poprzednim i bieżącym, masy wyprodukowanego surowca tytoniowego, masy surowca dostarczonego nabywcy, stanów magazynowych oraz masy surowca zniszczonego. Producent wpisany do rejestru, który zobowiązany do złożenia w OT KOWR w terminie nie złożył informacji, złożył informację po wyznaczonym terminie lub złożył informację niepełną lub nie zgodną ze stanem faktycznym podlega karze grzywny.

W rejestrze producentów surowca tytoniowego prowadzonym w OT w Lublinie na dzień 06.10.2023 r. zarejestrowanych jest około 1900 producentów surowca tytoniowego tj. 50 % wszystkich producentów uprawiających tytoń w Polsce.

W celu zweryfikowania poprawności sporządzenia „*Informacji...*” oraz zgodności ze stanem faktycznym danych przedstawianych w rocznych informacjach o produkcji i zbyciu surowca tytoniowego, Dyrektor OT KOWR przeprowadza kontrole w danym roku zbiorów w stosunku do co najmniej 5 % producentów surowca tytoniowego.

5. Monitorowanie umów na dostarczanie produktów rolnych:

Od października 2015 roku istnieje obowiązek zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych do pierwszego nabywcy. Natomiast od 11 lutego 2017 r. obowiązują przepisy nakładające kary pieniężne dla nabywców produktów rolnych w przypadku nabywania ich bez umowy lub gdy umowa jest wadliwa. Wprowadzenie konieczności zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych z założenia ma służyć unikaniu nieuczciwych praktyk handlowych, a także poprawie transmisji cen i dostosowaniu podaży do popytu oraz ma na celu poprawę funkcjonowania rynku produktów rolnych w relacjach producent rolny – nabywca.

WAŻNE!

- Producent - rolnik, który jest osobą fizyczną lub prawną bądź grupą osób fizycznych lub prawnych, którego gospodarstwo rolne jest położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz który prowadzi działalność rolniczą;

- umowa wymagana jest wyłącznie na etapie pierwszego nabywcy będącego przetwórcą lub dystrybutorem, który nie zbywa tych produktów rolnych bezpośrednio konsumentom finalnym;
- dopuszczalne jest zawarcie umowy w formie innej niż pisemna tj. w formie dokumentowej lub elektronicznej; umowę należy przechowywać przez okres 2 lat od końca roku, w którym została zrealizowana ostatnia dostawa w ramach tej umowy;
- kary pieniężne: od 1% do 5% zapłaty za nabywanie produktów rolnych, w przypadku gdy produkty rolne nabywane są na podstawie wadliwej umowy oraz 10% zapłaty za nabywanie produktów rolnych bez zawartej umowy.

W Oddziale Terenowym KOWR w Lublinie w 2024 r. zlecono przeprowadzenie 17 kontroli sprawdzających obowiązek zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych (w 2023 r. przeprowadzono 13 kontroli).

6. Monitorowanie rynku mleka

Do 15 dnia każdego miesiąca pierwsze podmioty skupujące mleko mają obowiązek przesyłania informacji miesięcznych o ilości skupionego mleka krowiego. Obecnie na terenie województwa lubelskiego funkcjonuje 14 podmiotów skupujących mleko, które skupują łącznie ponad 58 mln kg mleka surowego miesięcznie.

Na podstawie otrzymanych informacji do 20 dnia każdego miesiąca sporządzane jest i wysyłane do Centrali zestawienie zbiorcze informacji miesięcznych o ilości skupionego mleka krowiego. W przypadku, gdy ww. informacja wpłynie z naruszeniem ustawowego terminu, wszczynane jest postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia kary pieniężnej.

7. Monitorowanie rynku maku i konopi włóknistych

Zgodnie z ustawą z dnia 24 marca 2022 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw obowiązek monitorowania upraw i skupu maku oraz konopi włóknistych został przeniesiony na Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Przepisy ułatwią podmiotom prowadzenie działalności w zakresie uprawy i skupu maku lub konopi włóknistych dzięki m.in.: szybkiej rejestracji, zniesieniu obowiązku uzyskania corocznego zezwolenia, zniesieniu ograniczenia powierzchniowego, regionalnego oraz czasowego w wydawanym zaświadczeniu, rozszerzeniu przeznaczenia i celów (konopie - m.in. potrzeby włókiennicze, chemiczne, celulozowo-papiernicze, kosmetyczne, farmaceutyczne, energetyczne, nasiennictwa, naukowo-badawcze, spożywcze, mak niskomorfinowy – wyłącznie na cele spożywcze), na jakie będzie wykorzystywany mak lub konopie włókniste, umożliwieniu uprawy maku i konopi włóknistych na potrzeby własne.

Na podstawie ww. ustawy z dniem 31 grudnia 2022 r. zezwolenia w zakresie skupu konopi włóknistych/maku wydane przez marszałka województwa oraz zezwolenia na uprawę konopi włóknistych/maku wydane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) straciły ważność. Z dniem 1 stycznia 2023 r. warunkiem prowadzenia działalności w zakresie uprawy lub skupu konopi włóknistych/maku jest uzyskanie jednorazowego wpisu do rejestru konopi włóknistych/maku, prowadzonego przez właściwego dyrektora oddziału KOWR ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu zamierzającego uprawiać lub skupować konopie włókniste/mak.

Aktualnie w rejestrze konopi włóknistych prowadzonym przez Dyrektora KOWR OT w Lublinie zarejestrowanych jest 143 producentów (w tym 6 zostało wykreślonych, 13 zawieszonych) oraz 11 podmiotów

skupujących konopie, w tym 1 zawieszony (dla porównania w kraju zarejestrowanych jest 1539 producentów (w tym 118 zostało wykreślonych) i 98 podmiotów skupujących (w tym 9 zostało wykreślonych).

W rejestrze maku zarejestrowanych jest 39 producentów (w tym 2 zostały wykreślone, a 3 zawieszono) oraz 2 podmioty skupujące mak (w kraju zarejestrowanych jest 93 producentów w tym 6 zostało wykreślonych, a 9 zawieszonych i 8 podmiotów skupujących, w tym 1 został wykreślony).

8. Fundusz Ochrony Rolnictwa

Od 1 lipca 2023 r. weszła w życie ustawa o **Funduszu Ochrony Rolnictwa**. Celem regulacji było stworzenie możliwości prawnych gwarantujących producentom rolnym rekompensatę z tytułu utraty przychodów z prowadzonej przez nich działalności rolniczej w przypadku niewypłacalności nabywców produktów rolnych.

W bieżącym roku wnioski o przyznanie rekompensaty było można składać w terminie od dnia 1 lutego do dnia 31 marca w odniesieniu do podmiotów, które stały się niewypłacalne w 2023 r. Łącznie wpłynęło 235 wniosków o przyznanie rekompensaty, z tego zakwalifikowano 57 wniosków. Wydano decyzje o przyznaniu rekompensaty na kwotę 3 211 131,51 zł.

Do wpłat na Fundusz zobowiązane są podmioty skupujące, będące podatnikami podatku od towarów i usług. Wpłaty są naliczane w wysokości 0,125% wartości produktów rolnych bez podatku od towarów i usług, określonych w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, nabytych od producentów rolnych w rozumieniu ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Podmiot skupujący składa dyrektorowi oddziału terenowego Krajowego Ośrodka właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę podmiotu skupującego, kwartalne deklaracje o wysokości naliczonych wpłat na Fundusz w terminie do 26 dnia miesiąca następującego po zakończeniu danego kwartału. Pierwsze wpłaty na Fundusz powinny być dokonywane od II kwartału 2024 r. za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 marca 2024 r.

Podsumowując realizację zadań powierzonych Krajowemu Ośrodkowi, należy podkreślić, iż zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa realizuje zadania wynikające z polityki państwa, w szczególności w zakresie wdrażania i stosowania instrumentów wsparcia rolnictwa, aktywnej polityki rolnej oraz rozwoju obszarów wiejskich. Wg zapisów art. 9 ust 3 wymienionej ustawy Krajowy Ośrodek wykonuje na podstawie na odrębnych przepisów również zadania delegowane. Założone cele w zakresie gospodarowania Zasobem WRSP realizowane są przez tworzenie warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu jego potencjału z uwzględnieniem zabezpieczenia majątku Skarbu Państwa. W celu zapewnienia warunków do poprawy struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych oraz do racjonalnego wykorzystania potencjału produkcyjnego kontynuowane są procesy restrukturyzacji i prywatyzacji mienia Zasobu. Jednocześnie zwiększając konkurencyjność polskiego sektora rolno-żywnościowego Krajowy Ośrodek prowadzi działania służące poprawie i stabilizacji na rynkach rolnych wspierając rolników i przedsiębiorców rolnych w rozwijaniu ich działalności.

Zastępca Dyrektora
Oddziału Terenowego w Lublinie

Waldemar Kowalczyk